

Reggeli 3 óra tájban, sz. delegeve a fizikai fáradtságtól, szétgyötört aggyal fogok hozzá Hajjas Tibor írásaihoz, Győrrelmen, ha lehet, fokozózik; amit olvasok, visszataszító és kinos, égeti a papirt és leragadó szenenent, felzaklat, nem hagy elaludni, időnként annyira ocsmány, hogy kénytelen vagyok pár pillanatra abbahagyni; ez a pár pillanat náris elég arra, hogy az undor eloszolják, és átadja helyét a cinizmusnak, ami erőt ad az ujrakezdéshez, maganban fohászokodom, hogy érjek már a végére, fohászokodom, hogy találjak valami kapaszkodót, valami mentő körülményt az író és a magam számára, ami jeleznél, hogy mindez csak metafora, hogy mindent ellenkező előjellel kell olvasni. Mert ezt az undort nem lehet leírni, beletörrik a toll és a ceruza, örökre megakad az írógép be-tüje, elporlad a papir.

Pedig nincs nentség, minden visszavonhatatlanul papirra került. Nem lehettem ott, hogy megakadályozzam az írás megszületését - hiábavaló is lett volna, nevetséges, gyermeketeg, álszent felháborodás, mert már korábban jelen volt a gondolat, materializálódott volna egy másik alkalommal. Ha pedig materializálódik, hiába semmisitem meg, a gondolat tovább él bennem.

Ha nentség nincs is - feloldozás van-e? És miért pont nekem kell firtatnom ezt? Mi közöm hozzá? /Azt hiszed, te nagyokos akárki, aki ezt olvasod, nem látom rajtad, hogy most gunyosan elmosolyodsz, rajtam, a kis hülye nyálea moralistán? De nagyonis kívánom neked, hogy a mosolyod váljon egyre kinosabbá! Gyötrődj már te is egy kicsit, érezd rohadt alantas féregnek magad, vedd már egyszer észre, hogy rólad is szó van! Gondolod, hogy továbbra is takaródkhatsz stílus-kritikával, ha valaki a Te pofádba vágja: "Egyszerre vakító és sötét állapotnak képzeltelek, mégis negrázott, hogy ez nem posztán költészet, ezt valóban meg lehet élni a husban, a husodban..."?

Nem tagadom, hogy a saját problémámnak érzem mindast, amit Hajjas Tibor csinál. Nem tudom a hatása alól kivonni magam, és nem nyugszom mindaddig, amíg le nem győzöm és le nem leplezem. Most az az érzésem, hogy ebben az írásában kiadta önmagát. Ezt írja: "Ha bármire uszitalak, hogy szabad le-

hessék, hogy megtudhassák, lehetséges-e egyáltalán a bűn, az a vakító és sötét állapot, a nemiség esszenciája, legédesebb ize; a bűnre, ami ezer és ezer formában ólálkodik körülöttnk, mint tabu, mint tiltás, mint élvezet - mint költészet, mint szabadság". Magtetténi ezt a bevallott szándékát annyi leirt ocsmánysággal, hogy kizárt dolog, hogy csak a töredékét is a valóságban végre tudná hajtani, meg tudta volna élni. Ha pedig nem igaz, amit leír, akkor az egész csak fikció, vagyis csak művészet. HA MÉGIS IGAZ, AKKOR BIZTOS, HOGY NEM MŰVÉSZET.

Itt került hiba a gondolatmenetébe, ez akár logikailag is kimutatható. Megtervezi a bűnt, hogy végre meghaladhassa a fikciót, de nincs más eszköze a végrehajtásra, mint a művészet. Világos bizonyíték erre bármelyik fotósora vagy akciója: megnyilvánul benne a hasítóan éles formai szépség, mely olyan magas hőfoku, mint az igazi giccs. /Mégint vigyázz, te művelt olvasó, mert igazi giccsel talán még nem is találkoz-tál; amit annak hiszel, az csak a legsilányabb pótszer! / És sajnos, ebből az alantas írásból sem tudta eltávolítani a szép, sőt gyönyörű részeket, bármennyire is szerette volna. Nyilvánvaló: csak moralista dolgozhat ilyen műszerekkel,

Hajas Tibor legvégső érve: "a szóval nem lezárul, hanem elkezdődik a világ. A szavak arra valóak, hogy valami, ami addig nem volt, ezután lehetséges legyen. "Minden azon áll, vagy bukik, hogyan ítéljük meg ezt a két mondatot. A költészet minden /de csak költészet/ - a költészet semmi /de a semmi abszolút!/"

Nem te fogod eldönteni, hogy gyilkos volt-e Ábrahám, aki elgondolta, de végrehajtani már nem tudta tettét.

Beke László